

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedu senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavalca a členov senátu JUDr. Igora Belka a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., v právnej veci žalobkyne: **N., n.o.**, so sídlom K., zast.: *Mgr. L.*, advokátkou z Advokátskej kancelárie so sídlom N., proti žalovanému : **Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou** so sídlom Grösslingova č. 5, 812 62 Bratislava, o **preskúmanie zákonnosti rozhodnutia** správneho orgánu v správnom trestaní, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici dňa 18. februára 2009 č. k. 23S 160/2008 – 129, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici dňa 18. februára 2009 č. k. 23S 160/2008 – 129 v časti I., v ktorej rozhodol: „Krajský súd rozhodnutie žalovaného č. ZS 603/00016/2007/R zo dňa 20. júna 2008, ako aj rozhodnutie I. st. správneho orgánu č. ZS 603/00016/2007 zo dňa 14. septembra 2007 zrušuje podľa § 250j ods. 2 písm. c) a e) O.s.p. a vec vracia na ďalšie konanie.“ **p o t v r d z u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

Rozhodnutím č. 19902/05-1410 zo dňa 11.06.2007 žalovaný ako odvolací správny orgán postupom podľa § 59 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) potvrdil rozkladom napadnuté rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu

v Banskej Bystrici č. ZS 603/00016/2007 zo dňa 14.09.2008, ktorým bola žalobkyni uložená pokuta za to, že ošetrojúci zdravotnícki pracovníci žalobkyne pacientke M. včas neindikovali operačný zákrok, nepátrali po príčinách vysokej hodnoty zápalového markera a nezhodnotili vplyv kortikoterapie na zastretie príznakov peritonitídy. Preto aj rozklad podaný žalobkyňou zamietol.

Podľa žalovaného prvostupňový správny orgán vykonal dohľad u žalobkyne na základe podnetu pani L., Bratislava, v ktorom žiadala prešetriť správnosť poskytnutia zdravotnej starostlivosti jej matke M. zdravotníckymi pracovníkmi žalobkyne v čase od 13.02.2007 do 24.02.2007. Prvostupňový správny orgán na základe záverov vykonaného dohľadu nad poskytovaním zdravotnej starostlivosti dospel k záveru, že postup ošetrojúcich zdravotníckych pracovníkov žalobkyne pri poskytnutí zdravotnej starostlivosti pacientke nebol správny.

Žalovaný v svojom odôvodnení okrem podania odborného a detailného opisu zdravotného stavu pacientky pred, počas a po vykonaní operačného zákroku vec pred vydaním meritórneho rozhodnutia podľa svojho vyjadrenia náležite preskúmal a zistil skutkový stav veci. Za týmto účelom si v súlade s ustanovením § 32 správneho poriadku obstaral potrebné podklady, tzn. vykonanie dohľadu nad poskytnutou zdravotnou starostlivosťou na mieste a ukončenie dohľadu protokolom č. 278/2007, vrátane záverov odborného stanoviska konzultanta – špecialistu v odbore chirurgia zo dňa 23.08.2007 (prof. MUDr. J., CSc), z ktorého podľa žalovaného jednoznačne vyplýva porušenie povinnosti žalobkyne ako poskytovateľky zdravotnej starostlivosti podľa § 4 ods. 3 zákona č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej na účely tohto rozsudku len „zák. č. 576/2004 Z.z.“).

Proti tomuto rozhodnutiu podala žalobkyňa žalobu z 22.09.2008 na Krajský súd v Banskej Bystrici.

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd prvého stupňa preskúmal napadnuté rozhodnutie žalovaného podľa § 247 0(O.s.p. a po preskúmaní veci a postupu napadnuté rozhodnutie podľa § 250j ods. 2 písm. c/, e/ O.s.p. zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie, pretože dospel k záveru, že zistenie skutkového stavu je nedostačujúce pre posúdenie

a v konaní správnych orgánov bola zistená taká vada, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia.

Svoje rozhodnutie najmä odôvodnil tým, že skutočnosti o poskytovaní zdravotnej starostlivosti vyplývajúce

- z protokolu o vykonanom dohľade č. 278/2007 zo dňa 12.04.2007, ako aj
- z posudkov – odborných stanovísk prizvaných osôb (konzultantov) prvostupňového správneho orgánu (Prof. MUDr. J., CSc. zo dňa 23.08.2007, doc. MUDr. P., CSc. zo dňa 03.05.2007, MUDr. D., PhD. zo dňa 01.04.2007), ale aj
- zo znaleckého posudku MUDr. L. č. 117/2008 zo dňa 28.09.2008,

sú rozporuplné a naznačujú, že žalobkyňa vytýkala oprávnene žalovanému nedostatočne zistený skutkový stav v tomto konaní. Predovšetkým MUDr. L. v závere svojho znaleckého posudku vyjadril názor, že chirurgovia v danej situácii zvolili správny konzervatívny postup a to, že v konkrétnej veci sa nejednalo o inkarceráciu, ale len o akretnu hemiu, čo podľa znalca potvrdil aj operačný nález zo dňa 19.02.2007.

Ďalej znalec uviedol, že operácia bola vykonaná v časovo primeranej dĺžke, a aj keď mnoho chirurgov by v tomto prípade volilo exteriorizáciu tenkého čreva, nemožno rozhodnutie chirurga pre ileotransverzoanastomózu považovať za nesprávne.

Podľa § 4 ods. 3 zák. č. 576/2004 Z.z. v platnom znení v rozhodnom období, poskytovateľ je povinný poskytovať zdravotnú starostlivosť správne. Zdravotná starostlivosť je poskytnutá správne, ak sa vykonajú všetky zdravotné výkony na správne určenie choroby so zabezpečením včasnej a účinnej liečby s cieľom uzdravenia osoby alebo zlepšenia stavu osoby pri zohľadnení súčasných poznatkov lekárskej vedy.

Pri posudzovaní spoľahlivo zisteného stavu veci krajský súd s prihliadnutím na ust. § 3, § 33 a 34 Správneho poriadku zbral do úvahy, že v danom prípade existujú dva rozdielne názory na porušenie povinnosti podporené existenciou dvoch diametrálne odlišných záverov v tejto veci medzi prizvanými odborníkmi na oblasť poskytovania zdravotníckej starostlivosti. Preto krajský súd za účelom objektívneho zistenia skutkového stavu a odstránenia rozporov medzi tvrdeniami žalobkyne a žalovaného bude musieť žalovaný v ďalšom konaní tieto rozpory odstrániť, napríklad nariadením znaleckého dokazovania súdnym znalcom, poprípade príslušným ústavom.

Záverom krajský súd zdôraznil, že bolo v konaní zistené, že žalovaný nedoručoval odborné stanoviská – posudky konzultantov žalobkyni, aby sa tento mohol dostatočne odborne pripraviť predtým, ako podával námietky a vyjadrenia vo veci. Aj tieto nedostatky môžu mať vplyv na správnosť rozhodnutí.

Včas podaným odvolaním zo dňa 08.04.2009 (č. 1. 143) žalovaný v celom rozsahu napadol rozsudok prvostupňového súdu zo zákonných dôvodov obsiahnutých v § 205 ods. 2 písm. b), c), d) a f) O.s.p. Podľa žalovaného zo zák. č. 576/2004 Z.z. nepochybne vyplýva, že žalobkyňa mala zákonnú možnosť využiť svoje právo a navrhnúť v správnom konaní, aby správny orgán ustanovil súdneho znalca, resp. mohol dať sám vypracovať v správnom konaní znalecký posudok. Avšak v celom procese správneho konania žalobkyňa nenavrhol na podporu svojich tvrdení vykonanie takéhoto dôkazu, resp. sama nepredložila uvedený listinný dôkaz. Predložením takéhoto dôkazu v súdnom konaní žalobkyňa postupovala nad rámec správneho konania. Preto sa žalovaný v celom rozsahu stotožňuje so stanoviskom Najvyššieho súdu SR (č. 31/2002 ZSP), ktoré podporuje tento jeho argument.

Podľa žalovaného ďalej krajský súd nesprávne konal, keď rozhodol, že rozpor medzi dvoma rozdielnymi listinnými dôkazmi má odstrániť žalovaný a to tak, že nariadi znalecké dokazovanie súdnym znalcom, resp. príslušným ústavom, hoci podľa ust. § 250i ods. 2 O.s.p. krajský súd nebol viazaný skutkovým stavom zisteným správnym orgánom.

Žalovaný ďalej namieta, že v správnom konaní dostatočne zistil skutkový stav veci. Prípadné závery o nižšej úrovni odbornej spôsobilosti osôb oprávnených na výkon dohľadu oproti znalcom nemajú oporu v zákone, ani v zákonnom predpise.

Tiež žalovaný v svojom odvolaní uviedol, že krajský súd v odôvodnení svojho rozsudku dostatočne jasne nešpecifikoval, ktoré odborné stanoviská – posudky konzultantov neboli žalobkyni doručené. S odborným stanoviskom Prof. MUDr. J., CSc. zo dňa 23.08.2007, ktoré bolo vypracované na podnet žalovaného v správnom konaní, bola žalobkyňa oboznámená dňa 14.9.2007. Pritom na samotný výkon dohľadu sa nevzťahuje Správny riadok, a teda ani § 33 ods. 2 Správneho poriadku. Neposkytnutie podkladu obstaraného pri výkone dohľadu účastníkovi správneho konania teda nemôže byť vadou, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu podľa § 250j ods. 2 písm. e) O.s.p.

Ďalej žalovaný poukázal na ďalšie pochybenia krajského súdu, a to že sa nevysporiadal so skutočnosťou uvedenou v rozsudku, kde žalobkyňa tvrdí, že žalovaný žalobkyni neumožnil diskusiu s konzultantom, ako zdôvodnil výšku pokuty a tiež, že nebol prizvaný na zasadnutie rozkladovej komisie, resp. že pokiaľ išlo o prvotnú diagnózu, tak sa jednalo o vstupnú – pracovnú diagnózu, ktorá sa nemusí v ďalšom priebehu vyšetrenia potvrdiť. Pri tej príležitosti citoval právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyjadrený v rozsudku zo dňa 29.2.2000, sp. zn. 4SŽ 114/1999.

Záverom žalovaný požadoval zmenu rozsudku krajského súdu tak, že žalobu zamietne.

Vo svojom vyjadrení zo dňa 05.05.2009 (č. 1. 153) sa žalobkyňa zamerala na všetky námietky žalovaného. Najmä uviedla, že vypracovanie znaleckého posudku, za situácie diametrálne odlišných stanovísk účastníkov správneho konania, a tiež, že sa jednalo o vysoko odbornú problematiku, bolo nielen možnosťou ale i zákonnou povinnosťou žalovaného.

Navyše žalobkyňou predložený znalecký posudok v danom prípade nie je „novou námietkou“ ale „novým dôkazom“ potvrdzujúcim už uplatnené námietky žalobkyne, ktoré žalobkyňa uplatnila tak v prvostupňovom ako aj v druhostupňovom správnom konaní a následne aj žalobou v súdnom konaní. Žalobkyňa opätovne v svojom vyjadrení jednoznačne vyhlásila, že predmetný odborný posudok nebol nikdy v konaní predložený a mala možnosť oboznámiť sa len s jeho závermi poňatými do Protokolu o vykonaní kontroly (ako správne uvádza i sám žalovaný v odvolaní).

Navyše, žalovaný sa opieral o odborný posudok nielen pri vykonávaní dohľadu nad zdravotnou starostlivosťou, ale i pri rozhodovaní v následnom správnom konaní ktoré podľa žalovaného začalo doručením Upovedomenia o začatí správneho konania žalobkyni.

Záverom žalobkyňa požadovala potvrdiť napadnutý rozsudok krajského súdu s priznaním náhrady trov konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd“) ako odvolací súd (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu a z dôvodov uvedených v žalobe postupom podľa zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej v texte rozsudku

len „O.s.p.“). Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa ustanovenia § 201 O.s.p. odvolanie prípustné, nenariadil vo veci pojednávanie (§ 250ja ods. 3 O.s.p.) a po neverejnej porade dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné, pretože napadnutý rozsudok je vo výroku vecne správny, a preto ho po preskúmaní dôležitosti odvolacích dôvodov postupom uvedeným v § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

Po vyhodnotení závažnosti odvolacích dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu Najvyšší súd s prihliadnutím na ust. § 219 ods. 2 v spoj. s § 372p ods. 1 O.s.p. konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa odchyľil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu so správnou citáciou dotknutých právnych noriem obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku. Preto sa s ním stotožňuje v celom rozsahu a aby nadbytočne neopakoval pre účastníkov známe fakty prejednávanej veci spolu s právnymi závermi krajského súdu, sa Najvyšší súd v svojom odôvodnení iba obmedzil na právne vyhodnotenie námietky žalovaného týkajúcej sa vyhodnotenia skutkového stavu.

Podľa žalovaného zo zák. č. 576/2004 Z.z. nepochybne vyplýva, že žalobkyňa mala zákonnú možnosť využiť svoje právo a navrhnúť v správnom konaní, aby správny orgán ustanovil súdneho znalca, resp. mohol dať sám vypracovať v správnom konaní znalecký posudok, čo však v oboch prípadoch nenavrhla. Najvyšší súd sa nemôže stotožniť s názorom žalovaného, že žalobkyňa predložením znaleckého posudku postupovala nad rámec správneho konania, lebo predloženie dôkazného prostriedku účastníkom súdneho konania, ktorý je vykonateľný v správnom konaní, ešte samo o sebe v súlade s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nediskvalifikuje takýto dôkaz z použitia v správnom súdnictve. Tento postup musí byť ospravedlnený osobitnými skutočnosťami, ktoré majú svoj spoločný základ v preskúvanom správnom alebo osobitnom konaní pred správnym orgánom.

Napríklad nemožnosť byť priamo oboznámený s písomnými podkladmi zistenými, alebo vypracovanými počas výkonu dohľadu žalovaným, je jedným z možných dôvodov, ktoré môžu ospravedlniť predloženie dôkazného prostriedku žalobkyňou až v štádiu súdneho konania. Najmä zo zápisnice o navrhnutí predložení dôkazov zo 14.09.2007 nevyplýva vôbec, či boli podklady pre vydanie rozhodnutia o uložení pokuty zástupcom žalobkyne predložené,

a ak áno, potom v akom rozsahu, hoci títo sa v tento deň na pracovisko žalovaného dostavili na základe oznámenia z 13.09.2009 za týmto účelom. Naopak v tejto zápisnici je predovšetkým zachytené iba nesúhlasné stanovisko účastníka konania. Rovnako aj v Protokole o vykonanom dohľade sa nenachádza zmienka o tom, aké odborné vyjadrenia a podklady boli pre tam uvedené závery použité a ani samotné Upovedomenie o začatí správneho konania zo dňa 09.07.2007 tiež neobsahuje zoznam alebo iné upozornenie na podklady, z ktorých žalovaný v svojich úvahách doteraz vychádzal. Za tejto situácie súd musel k existencii tohto dôkazu prihliadnuť.

Obdobne myšlienka žalovaného, že krajský súd nesprávne konal, keď rozhodol, že rozpor medzi dvoma rozdielnymi listinnými dôkazmi má odstrániť žalovaný a to tak, že nariadi znalecké dokazovanie súdnym znalcom, resp. príslušným ústavom, pri ktorej žalovaný vychádzal z ust. § 250i ods. 2 O.s.p. nie je správna. Na jednej strane je pravdou, že nie je v určitých prípadoch viazaný skutkovým stavom zisteným správnym orgánom, avšak krajský súd adresoval žalovanému prostredníctvom svojho odôvodnenia informáciu, že skutkový stav nebol zistený vôbec (existencia protikladných odborných zistení), a preto mu rozhodnutie vrátil na ďalšie konanie za účelom zistenia skutkového stavu. Ako už bolo vyššie odôvodnené, táto situácia mohla nastať zásluhou žalovaného aj počas súdneho konania.

Nielen štruktúra Ústavy Slovenskej republiky (5. hlava – zákonodarná moc, 6. hlava – výkonná moc, 7. hlava – súdna moc) ale aj z čl. 141 ods. 2 ústavy jednoznačne vyplývajú ústavné limity jednotlivých zložiek štátnej moci. Súd preto počas súdneho konania v tak odborných otázkach nemôže vysloviť sám odborný záver o tom, či bola zdravotná starostlivosť poskytnutá v súlade s najnovšími poznatkami lekárskej vedy v situácii, keď skupina odborníkov (okrem iného nositeľov prestížnych pedagogických titulov v oblasti medicínskeho vzdelávania) na poskytovanie zdravotníckej starostlivosti dôjde k celkom opačným záverom, ako znalec, ktorý je štátom aprobovanou osobou na osvedčovanie odborných skutočností. Takýto záver musí vysloviť správny orgán a súd je podaním správnej žaloby iba prizvaný do pozície preskúmania zákonnosti, či vyslovené odborné závery o poskytovaní zdravotníckej starostlivosti boli vyslovené v súlade so zákonom /a najmä so zásadou voľného hodnotenia dôkazov/ alebo nie, pričom obsah týchto záverov neskúma z hľadiska odborného ale z hľadiska právneho.

Rovnako s námietkou žalovaného, že v správnom konaní dostatočne zistil skutkový stav veci a že prípadné závery o nižšej úrovni odbornej spôsobilosti osôb oprávnených na výkon dohľadu oproti znalcom nemajú oporu v zákone, ani v zákonnom predpise, nemôže Najvyšší súd súhlasiť. Predovšetkým Najvyššiemu súdu neprislúcha hodnotiť a ani krajský súd nikdy nepodporil žiadne myšlienky o nedostatočnej odbornej úrovni odborníkov žalovaného, ktorí v správnom konaní vyslovili odborný záver. Zásadnou úlohou žalovaného je preukázať nezávislosť takýchto odborníkov na žalovanom /napr. neexistenciou pracovnoprávneho alebo obdobného vzťahu/ a ďalej vyhodnotiť ich hodnovernosť v dokazovaní. Táto hodnovernosť je však v tomto konaní spochybnená, lebo ani význam znaleckého posudku nemôže byť v kontexte dokazovania znižovaný.

Navyše, štát ustanovuje do pozície znalcov odborné osobnosti v danom odbore a odvetví ľudských činností a vedy za účelom zabezpečenia spravodlivého poskytovania súdnej a inej právnej ochrany. Pritom ich zaväzuje pri výkone činnosti povinnosťou rešpektovať určité odborné postupy pod sankciou trestnoprávnej alebo disciplinárnej zodpovednosti. Minimálne tieto podmienky favorizujú znalcov a spôsobujú vyššiu dôveryhodnosť ich skutkového zistenia, hoci ich akademické tituly nedosahujú spoločenskej úrovne iných odborníkov v ich odbore alebo odvetví.

Na základe zisteného skutkového stavu, uvedených právnych skutočností ako s prihliadnutím na námietky žalovaného, Najvyšší súd s osvojením si argumentácie krajského súdu postupom podľa § 219 ods. 2 O.s.p. rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku jeho rozsudku.

V ďalšom konaní sa bude žalovaný riadiť právnym názorom krajského súdu, lebo Najvyšší súd Slovenskej republiky tento záver nevyvracia.

Nakoľko žalobkyňa odvolaním zo dňa 14.04.2009 napadla výrok krajského súdu o priznaní trov konania na tom skutkovom základe, ktorý súvisí aj s určením výšky trov odvolacieho súdneho konaní, v ktorom bola úspešná, potom Najvyšší súd považuje za účelné v súlade s § 152 ods. 2 O.s.p. rozhodnúť čiastkovým rozsudkom iba o odvolaní žalovaného proti zrušujúcej časti výroku rozsudku krajského súdu a o odvolaní žalobkyne spolu s odvolaním žalovaného v časti trov konania spolu s rozhodnutím o náhrade trov odvolacieho

konania rozhodnúť neskôr v čiastkovom rozhodnutí po vyjadrení sa žalobkyne k náhrade trov odvolacieho konania, a to aj vzhľadom na charakter súdneho rozhodnutia o náhrade trov konania. Preto Najvyšší súd v tomto rozhodnutí nebude rozhodovať o náhrade trov súdneho konania obidvoch účastníkov.

Najvyšší súd v prejednávanej veci v súlade s ust. § 250ja ods. 3 O.s.p. rozhodol bez pojednávania, lebo nezistil, že by týmto postupom bol porušený verejný záujem (vo veci prebehlo na prvom stupni súdne pojednávanie, pričom účastníkom bola daná možnosť sa ho zúčastniť), nešlo o vec v zmysle § 250i ods. 2 O.s.p. (úprava povinnosti zaplatiť daň z pridanej hodnoty je spojená s verejnoprávnymi vzťahmi), v konaní nebolo potrebné v súlade s ust. § 250i ods. 1 O.s.p. vykonať dokazovanie a z iných dôvodov nevznikla potreba pojednávania nariadiť.

Poučenie: Proti tomuto rozhodnutiu **nie je** prípustný opravný prostriedok (§ 246c ods. 1 O.s.p.).

V Bratislave 03. novembra 2009

Ing. JUDr. Miroslav Gavalec, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Ľubica Kavivanovová